

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Corollaria notatu digna, & resolutiones plurimorum casuum
conscientiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

Iudeorum suscepisse Baptismum, quod per effusionem aquae super caput singulorum, aut singulorum immersionem difficile fieri potuit, facile verò per asperisionem, quia unicuique aut paucis saltem asperisionibus omnes baptizari poterunt.

67. Monet tamen D. Thomas art. 7. tutius esse baptizare per immersionem, quam per asperisionem, aut effusionem, siquidem esse baptizandum sub pena peccati, nisi aliud postulet necessitas aut honestas. Verum ita loquitur S. Doctor, quia adhuc temporibus ipsius non erat immutatus in Ecclesia ritus baptizandi per immersionem, unde peccasset tunc qui aliter, seclusa necessitate, baptizasset, utpote recedens in re gravi ab Ecclesiae consuetudine. Sed modò consuetudo illa est ab Ecclesia rejecta, sicut auctoritate Ecclesiae fuerat introducta, & solet ubique Baptismus conferri per effusionem aquae super caput baptizandi. Cœpit autem hæc consuetudo propter infantium tenebrarum, cum modò rarissimus sit adultorum Baptismus, qui posset immersionem sufferre.

68. Ex his collige, quod quamvis fuerit olim consuetudo baptizandi per trinam immersionem, nunquam tamen trina immersio fuit de necessitate Baptismi, sed unica fuit sufficiens, ut patet ex allata responsione Gregorii, quæ uterque baptizandi modus, in una scilicet vel trina immersione, probatur.

69. Dices ex Pelagio Papa in Epist. ad Gaudentium, utrefertur de consecratione dist. 4. Can. Multi: *Evangelicum præceptum ipso Deo & Salvatore nostro Iesu Christo dicente & tradente nos admonet, in nomine Trinitatis, trinam etiam immersionem, sanctum Baptisma unicuique tribuere.* Et ex Canonibus Apostolorum, ut habetur eadem dist. Can. Si quis: *Si quis Presbyter aut Episcopus non trinam immersionem unius mysterii celebret, sed semel mergam Baptismate, quod dari à quibusdam jubetur in morte Domini, deponatur.*

70. Respondeo ad primum eum D. Thomas hic art. 2. Summuti illum Pontificem, per se & directè solum definire, invocationem Trinitatis esse de substantia Baptismi; quia tamen illo tempore invocatione illa fieri solebat trinâ immersione, idè utramque conjunxit, quamvis non sit æqualis utriusque necessitas.

71. Ad secundum dicendum antiquitùs fuisse præceptum Ecclesiasticum, seclusa necessitate, baptizandi trinâ mersione, quod qui fuisset transgressus, jubetur in citato canone deponi: modò verò præceptum illud abrogatum esse per contrariam consuetudinem.

72. Nec obstat quod quidam SS. Patres, ut Hieronymus adversus Luciferianos, Tertullianus libro de corona militis, & alii, ritum Baptismi trinâ immersione numerent inter traditiones non scriptas. Licet enim traditiones divinæ sint inviolabiles omnino ab auctoritate humana, secus verò traditiones humane, cum non aliam vim habeant, quam juris humani Ecclesiastici, quod pro temporum varietate sæpe mutari necesse est: ritus autem ille baptizandi trinâ mersione, vocatur à prædictis Patribus traditio, non divinâ, sed humanâ auctoritate introducta.

73. Inferes sextò, quod quando ablutio fit per immersionem, emersio non est necessaria ad valorem Baptismi: unde qui puerum projiceret in puteum, animo ipsum baptizandi & suffocandi, si veram formam Baptismi proferret, antequam puer suffocaretur, verè ipsum baptizaret: in illo

Tom. V.

A enim casu esset vera ablutio, subindeque vera materia proxima Baptismi. Nec termini immersionis & emersionis sunt semper correlativi, nam quando piscis, qui nascitur in aqua, exit foras, dicitur emergere ex aqua, licet non præcesserit immersio.

74. Dices Baptismus est signum sepulture & resurrectionis Christi, juxta illud ad Colossenses 2. *Consepulsi Baptismo ei in quo & resurrexistis, per fidem operationis Dei, qui eum suscitavit à mortuis.* Sed hæc significatio & repræsentatio non potest fieri nisi per immersionem, cui succedit emersio: Ergo Baptismus collatus per immersionem, non est validus, nisi immersioni succedat emersio.

B Respondeo concessa Majori, negando Minorem; Baptismus enim est figura mortis & resurrectionis Christi, in quantum per illum morimur peccatis, & ad gratiam resurgimus; quod totum significari potest per solam immersionem, utpote quæ est vera ablutio, atque aded significat emundationem à peccato, & ex consequenti gratiam, sine qua nec fieri nec concipi potest.

75. Inferes septimò, ad Baptismum non esse necessarium totum corpus ablui, sed satis esse si abluitur pars aliqua principalis, & sufficiens, ut totus homo moraliter denominari possit baptizatus, quamvis caput sit semper abluendum, si commodè fieri possit, quia est pars potissima, in qua vigent omnes sensus: quapropter qui extra necessitatis articulum, relicto capite, aliam partem ablueret, peccaret mortaliter, quia in re gravi contra communem Ecclesiae consuetudinem ageret. In casu autem quod absque periculo gravis nocuementi caput ablui non posset, sufficeret ablutio in pectore, aut in scapulis; vel si istæ partes etiam commodè ablui non possent, in aliqua parte integrali, quæ sit tanta, ut sine ea anima in corpore conservari non possit. De aliis partibus jure dubitant Theologi, an in eis sufficiat ablutio, subindeque num puer ablutus solum in pede extracto ex utero vel in manu, aut brachio rebaptizandus sit sub conditione? quamvis in periculo mortis debeat quæcumque pars infantis emergens ex utero baptizari, quia cum non sit omnino certum, quamlibet partem infantis ablutam non sufficere, satius est in tali dubio exponere sacramentum periculo nullitatis, quam animam æternæ damnationi expositam, probabili remedio destitutam relinquere.

ARTICULUS III.

Quanam sit forma Baptismi?

Dico primò: Hæc est conveniens forma Baptismi: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Ita definitur in Florentino in decreto unionis, & in Tridentino sess. 7. can. 4. & colligitur ex verbis Christi Matthæi 28. *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.*

76. In hæc Baptismi forma in primis particula *Ego* non est necessario, quia Ecclesia approbat Baptisma Græcorum in hac forma, *Baptizetur servus Christi &c.* In qua formaliter non exprimitur persona ministri: hoc enim termino *Baptizetur*, non intendunt Græci explicare actionem baptizandi ut egreditur à ministro, sed tantum prout est à causa principali, ad vitandum errorem eorum qui virtutem Baptismi attribuebant baptizan-